

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.
katedra obchodního práva
PF UK

Posudek k diplomové práci Sylvie Slezákové na téma
„Péče řádného hospodáře při akvizicích v České republice a SRN“

Rozsah práce: 58 tiskových stran

Datum odevzdání práce: 8. června 2017

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantka zvolila poměrně originální téma. Pojednání o právní úpravě péče řádného hospodáře jsou v tuzemské literatuře častá. Novost zvolenému tématu dodává jednak rozsáhlé zohlednění německé úpravy, především však zaměření na specifika péče při akvizicích. Nemluvě o řadě otázek, které se otevřely teprve v poměrech nového práva, zasluhují tak novou pozornost a další zkoumání.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako poměrně náročné. K péči řádného hospodáře se pojí nespočet odborných pramenů, jež bylo nutno v práci promítnout. Poznání německého práva si vyžádalo seznámení s množstvím německých zdrojů, jež diplomantka musela studovat v originále. Ke specifickému zaměření práce se u nás neváží prakticky žádné odborné publikace ani stati, zde byla diplomantka odkázána v podstatě jen na díla německá a vlastní úvahy o přenositelnosti jejich závěrů do našeho práva. V úvodu svého pojednání se diplomantka zříká komparativní metody práce a pravou komparaci obou úprav skutečně neprovádí. Převažuje metoda deskriptivní, méně potom analytická (viz níže).

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Diplomantka si vytkla cíl vymezit tuzemský standard péče řádného hospodáře ve specifické situaci akvizic, a to za pomoci analýzy srovnatelné úpravy německé. Tento cíl v podstatě naplňuje. Nastiňuje, k jakým stanoviskům dospívá německá právní věda a judikatura, a na pozadí obecných závěrů z naší úpravy je přenáší k nám. Práci lze vytknout několik dílčích nedostatků (viz níže), její celkové vyznění je však správné.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Autenticita předloženého díla je evidentní. Stěžejní závěry (například právě o přenositelnosti německých stanovisek do našeho prostředí) diplomantka činí na základě vlastních úvah, když dostupné odborné prameny se k nim nevyjadřují. Na řadě míst přesto postrádám vlastní postoje diplomantky a její argumenty k nejasnostem a sporům o výklad platného práva, jež v práci zmiňuje.

C. Logická stavba práce

Systematika práce není – dle mého – vždy ideálně postavena. Na několika místech jsem si nebyl jist, zda diplomantka popisuje poměry německé či tuzemské. Práce také důsledně nerozlišuje postavení členů statutárního orgánu prodávajícího a kupujícího. Diplomantka své závěry často formuluje obecně, přitom je jasné, že tomu tak nemůže být a že jimi většinou míní kupujícího. Popisy obou úprav se vždy také nedrží týchž otázek. V rámci výkladu o německém pojetí pravidla podnikatelského úsudku diplomantka správně zmiňuje stěžejní předpoklad pro aplikaci pravidla, totiž absenci vlastního zájmu na výsledku rozhodnutí, resp. nedostatek ingerence třetí osoby. V analýze tuzemské úpravy tento aspekt pomíjí. Znamená to, že u nás se neprosadí? Pokud ano, pod kterou část dikce pravidla jej bude možné podřadit? Prostě vad není ani číslování kapitol a podkapitol. Za nadpisem kapitoly či podkapitoly často následuje nečíslovaný text a teprve poté nadpis označený vlastním číslem končícím číslovkou „1“. Tak např. za nadpisem kapitoly označené 3.1. následují dva odstavce textu, na něž teprve navazuje nadpis s číslem 3.1.1. Ke které kapitole tedy náleží oba předchozí odstavce? 3.1.0.?

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Přehled použité literatury je rozsáhlý, jak ve vztahu k tuzemským, tak německým pramenům. Postrádám v něm jen některé významné tuzemské zdroje, které se sice váží ještě ke staré úpravě, mám je nicméně za nadále využitelné. Důslednější, myslím, mohla být reflexe judikatury. Diplomantka v práci zmínila jen několik rozhodnutí, která byla publikována v pramenech, s nimiž pracovala. Vlastní rešerše dle mého neprováděla, zejména pokud jde o poslední judikaturu, a tak jí některá unikla. Zvláště vytýkám, že v práci nezohlednila významné rozhodnutí Nejvyššího soudu z konce loňského roku, jež se přitom zabývá otázkou stěžejní pro jeden z pilířů práce (a ohledně níž ani v poměrech německého práva nepanuje názorová jednotu, jak diplomantka správně poznamenává), totiž jak široké má být penzum informací, jež musí řádný hospodář vzít v úvahu, aby se kvalifikoval pod ochranný deštník pravidla podnikatelského úsudku. Rovněž (jinak správný) závěr o tom, že povinnost mlčenlivosti lze dovodit z povinné loajality, bylo možné doložit judikatorně, třebaže ve vztahu k loajalitě společnické (což lze ale tím spíše přenést na poměry člena statutárního orgánu). Uvítám, jestliže se diplomantka s oběma rozhodnutími seznámí alespoň v rámci přípravy ústní obhajoby a informaci o nich a skutkových okolnostech případů, k nimž se váží, podá alespoň během ní.

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka diplomantčiny analýzy dle mého pokulhává. Diplomantka často ulpívá na povrchu a spíše přebírá, resp. stručně rekapituluje hlavní závěry z jiných děl. Jen místy nastíní analýzu konkrétní odborné otázky, ohledně níž panují nejasnosti či spory. Vlastní argumentace k nim však mnoho nenabízí. Práce na mnoha místech vyznívá dosti popisně a působí spíše dojmem zjednodušující praktické příručky než odborného právníckého pojednání. Předloženým dílem diplomantka – dle mého názoru – nepodává jednoznačně přesvědčivý důkaz o své právní a argumentační vyspělosti, schopnosti precizního logického i analytického myšlení, ale také snahy přehledně třídit a důsledně porovnávat jednotlivé analyzované skutečnosti.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úroveň práce je standardní. Za nevhodné považuji snad jen uvádět nadpisy na konci strany, aniž na téže straně následuje alespoň několik řádků textu (viz např. na str. 13).

G. Jazyková a stylistická úroveň

Jazyková a stylistická úroveň práce je velmi špatná. Počet gramatických chyb, a to i zvláště hrubých, je neúměrný. Četné jsou chyby v psaní interpunkce, zvláště pokud jde o oddělování vedlejších vět v jejich závěru od zbytku souvětí, ale také překlapy, chybějící písmena ve slovech, ba i celá slova ve větách. Některé věty nedávají smysl. Na str. 59 např. diplomantka uvádí: „V případě vyjednávání je obvyklou strategií, že se prodávající pokouší vyloučit z odpovědnosti vše, co bylo druhé straně sděleno před uzavřením smlouvy.“ To samo o sobě není v pořádku věcně. Jestliže prodávající něco sdělí před uzavřením smlouvy, už jen tím svou odpovědnost zpravidla vyloučí, přinejmenším za vady. Z jazykového (ale i věcného) hlediska zaráží teprve věta navazující: „Prakticky nevyhnutelný požadavek, takže o to víc zajistit, že si členové skutečně řekli všechno, co měli, protože přičitatelnost.“ Na str. 56 lze číst: „Těž sankce stanovené za obojí porušení smlouvy jsou pro účely akvizic nevhodné, jelikož pro obě strany transakce bývá charakteristický zájem a předvídatelnosti škody.“ Na str. 46 potom: „V praxi dochází v důsledku provedené akvizice vedou k dočasnému snížení zisku společnosti.“ Atd. Podobných případů bych mohl uvést více. Z jazykového hlediska je vadná též řada poznámek pod čarou. Mnohé postrádají klasickou větnou strukturu, tj. nezačínají velkým písmenem a nekončí tečkou. Práce tak celkově působí nehotovým dojmem. Jako by si ji diplomantka po sobě před odevzdáním nepřečetla, resp. jako by odevzdala starší verzi. Na str. 46 kupříkladu odkazuje na jinou kapitolu v práci, označenou jako „---“. Je zjevné, že údaj zamýšlela doplnit, už se k tomu ale nedostala. Závažné nedostatky vykazuje práce i z hlediska odborné terminologie. Diplomantka kupříkladu opakovaně pojednává o akvizici podílů ve „firmě“ (viz na str. 12, 25 – zde dokonce dvakrát - či 38), o „prodávané společnosti“ (na str. 44, zvláště však 60) či o tom, že prodávající ve smlouvě o převodu podílu přebírá „ručení“ (na str. 52), třebaže mezi sjednáványi sankcemi následně uvádí slevu z kupní ceny či smluvní pokutu.

4. Případná další vyjádření k práci

V práci jsem bohužel narazil i na dílčí nepřesnosti, ba nesprávnosti. Není například pravdou, že povinnost členů statutárního orgánu při horizontální delegaci se vyčerpává v dohledu nad výkonem delegované působnosti (viz např. na str. 14 práce). Nepřesné je vyjádření, dle něhož členové představenstva a jednatele mají povinnost jednat v zájmu (výlučně) „věřitelů společnosti“ (viz na str. 20 a znovu 44), že k náhradě škody nejsou povinni, jestliže valná hromada jejich jednání schválila (na str. 23), nebo že reflexní škoda se (vůbec, resp. nikomu) nehradí (tamtéž). Není jasné, proč diplomantka zmiňuje zvláště věci movité, nemovité a závod, resp. jeho část (viz např. na str. 25). Je snad závod zvláštní kategorií věci stojící mimo obě předchozí? Není též věcí movitou či nemovitou? Zajímavá je úvaha, dle níž due diligence je sice běžná, nepředstavuje však obchodní zvyklost (na str. 31). Jak by tedy diplomantka charakterizovala obchodní zvyklost? Jaké jsou předpoklady pro to, aby se vytvořila? Věcně ani jazykově nerozumím závěru o tom, že neprovedení due diligence nezakládá porušení předšmluvní odpovědnosti (na str. 32). O nedostatečné orientaci v úpravě odpovědnosti za vady svědčí i diplomantčino tvrzení, že kupující je povinen přezkoumat předmět koupě toliko s ohledem na zjevné vady (str. 34). Jaké důsledky ale bude mít, když tuto povinnost (zrovna ve vztahu ke zjevným vadám) nesplní (zvláště ve světle loňské judikatury senátu č. 32 Nejvyššího soudu)? Pochybuji též o obecné platnosti teze, dle níž zakládá porušení péče, zadá-li člen statutárního orgánu odborný posudek s cílem získat potvrzení pro „vlastní“ názor (na str. 43). Nerozumím úvaze, podle které (citováno opět s jazykovou chybou) „K dobru společnosti mohou být i motivace, které by jinak pověstným ‚sítím‘ neprošla. V době ekonomické krize jím může být rozhodnutí prodat společnost, resp. podíly v ní, za nízkou cenu, přispěje-li to k jejímu setrvání na trhu.“ (str. 44). Na str. 49 shora diplomantka přímo

cituje jiný odborný text, aniž uvádí, o který se jedná. Z právního hlediska nedává smysl tvrzení, dle něhož „Škoda způsobená nezpřístupněním citlivých informací však ve většině případů bude představovat spíše nepodstatné než podstatné porušení smlouvy.“ (na str. 56). V pasáži o omylu (na str. 57 a 58) postrádám zmínku o jeho (ne)omluvitelnosti, když přitom ve vztahu k problematice due diligence se jedná o aspekt zvláště relevantní. Atd. Ve výčtu bych opět mohl pokračovat. Uvítám, jestliže diplomantka vytykané nedostatky upřesní, opraví či uvede na pravou míru alespoň během ústní obhajoby.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Viz výše.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Ze všech uvedených důvodů práci hodnotím jako nepřilíš zdařilou. Její konečné hodnocení ponechávám závislým na průběhu ústní obhajoby. Domnívám se nicméně, že obhajoby je způsobilá, a předběžně ji navrhuji klasifikovat stupněm dobře.

V Praze dne 27. srpna 2017

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.